

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-н Снежана Борисова Попова, СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по журналистика и масова комуникация, професионално направление

3.5 Обществени комуникации и информационни науки

за дисертацията на Деяна Драгомирова Драгоева на тема „Младият човек в медиите: традиционни и иновативни модели на включване“,
за придобиване на ОНС „доктор“

Дисертационният труд на Деяна Драгоева представлява задълбочено изследване на съвременната комуникация, взета чрез характеристиките ѝ на разказ и разказване от и за млади хора. Трудът отразява високата мотивация на авторката в изучаването на избраното проблемно поле и искрения ѝ изследователски интерес към развиващите се форми на младежко общуване. Като научен ръководител се чувствам ангажирана с изследователските избори и общия облик на текста, но съм също така задължена да подчертая високата предварителна готовност на авторката да работи върху така уточнената тема и способностите ѝ да съчетава успешно различни научни перспективи.

Актуалността на труда се чете ясно още на равнището на изследователския замисъл: в центъра на дисертацията е поставен проблем, чиято значимост нараства с напредването на комуникационните технологии и със съпътстващото ги излиняване на социалната връзка, технологично „компенсирана“. При младежите, сраснати със социалните мрежи, животът протича в състояние на „постоянна включеност“ с конкретни комуникационни измерения и по-широк хоризонт – на социална включеност, граничеща с общностно участие. Деяна Драгоева взема за основно понятието „включване“ (обратното на изключване) – динамичен конструкт, свързан с понятия като идентичност, себегъждественост, аз-изразяване, и търси измеренията му чрез избрани типологично различни медийни разкази от и за младежи.

Текстът следва изследователска програма, очертана още в увода, съдържащ всички необходими за обосновката на изследването детайли. Изградената структура на труда подходящо отразява авторския замисъл: след щрихирането на профила на съвременния млад човек в първата глава, в следващите три глави авторката проследява младежкия медиен образ, изграждан чрез разкази, произнасяни от различни инстанции и очертаващи един вид комуникационна заявка за място на младите хора в социалния свят. Именно това „тристепенно напредване“ в изследваната материя е сред решенията, допринесли в голяма степен за логиката на повествованието и за обосноваването на заключенията в труда. Деяна избира да последва установилата се логика на комуникационните контакти, в която традиционната телевизия пази своето място не само като потребление, чрез детството и дома, но и като (както по-нататък в текста се вижда) матрица за мисловни и поведенчески модели; изучени са 13 сериала на Дисни ченъл, излъчени в периода 2013-2018 година. Втората продукция, избрана за изследване, са утвърждаващите се български уебсериали, създадени в същия период от време, 8 на брой. Третата част от изучения масив се формира от продукцията на 40 (класирани по брой абонати) български влогъри, споделящи авторско съдържание в Ютюб. Трите масива задават различни наративни параметри, но подлежат на свързване и в дисертацията това е убедително направено чрез идеята за сериалността, която все повече се утвърждава като обект на изследване не само като структурен похват в различни аудиовизуални продукции, а преди всичко в плана на самоизразяването и рецепцията.

Както на младежкия профил, така и на сериалността Деяна Драгоева посвещава отделни теоретични акценти в своята работа. Една съществена част от проследената и изучена от докторантката литература служи за обосноваването на тези постановъчни в рамката на труда конструкции. Третият теоретичен акцент е върху практикуваните наративни форми и геймифицирането на съдържанието. Теоретичните уплътнявания пронизват производително анализа на изучаваните комуникативни практики, при което се разкриват ред взаимовлияния: как институционалните медийни похвати проникват в правенето на уеб сериал и

лични медии чрез ситкома и залагането върху комичното, но и как личният наратив, живеещ в уеб каналите като хибрид на реално и виртуално, прониква във филмите на Дисни ченъл като специфичен аз-нاراتив/разказ в разказа.

Отделно внимание заслужава емпиричната част на дисертацията. Деяна Драгоева залага на качествения и съпоставителния анализ, подходящо комбинирани в процедура по деконструиране на изследваните три групи послания на съставни разказни компоненти. Това трудоемко начинание осигурява видимост и релефност на изучаваните разкази, както и единна база за сравнимост. Съпоставителният анализ е подплатен и чрез резултати от изучаването на казуси, обосновано избрани към съответната изучавана продукция (към ТВ сериалите, уебсериалите, влоговете). Обобщенията след всяка глава ясно очертават нарастването на смисъла, влаган от авторката във всеки изследователски етап.

При дотук очертания подход на докторантката извяването на традиционните и иновативни форми на младежкото медийно разказване става възможно и наблюдаемо – в „протягането“ между класическия телевизионен ситком и неговите приложения в българските уеб сериали, пронизани също така и от персоналния наратив, характеризиращ практиките на българските ютюбъри и особено влогъри, доближаващи комуникацията в мрежата до варианта „лице в лице“. Проследявайки това движение, Деяна Драгоева показва процеса на валоризиране на аматьорското пред професионалното и на автентичността и спонтанността пред институционалните проекти за младежки дневен ред. Може също така да се каже, че във всеки един етап от това движение докторантката прави изводи, разположени в критическа перспектива и насърчаващи продуцирането на творби, насърчаващи пълноценното младежко присъствие в медиите.

Смятам формулировката на приносите, направена от докторантката, за адекватна и коректна. Разбира се, приносните моменти биха могли да бъдат по-детайлно представени, каквито препоръки към дисертацията имаше, но и така изложени те

подчертават главното: пълноценно е очертано актуалното социално и комуникационно битие на младия човек; разказите от и за младежи са видени в новоутвърждаващи се форми и формати; налице е продуктивна работа по „изчистване“ на понятия около съвременните дигитални наративни практики. Закономерно се обособява „влогърски дискурс“, който в дисертацията добива свои специфични характеристики и възможности да бъде въвеждан чрез тях в бъдещи съпоставки. Оригинален е приносният възглед за трансформирането на аз-наратива в условията на нарастваща съвместност на днешната дигитална медийна ситуация.

Дисертацията е придружена от прилежно изготвен автореферат, който представя труда коректно. По дисертацията си авторката има три публикации, обнародващи възгледите ѝ по основните за дисертацията проблемни кръгове. Текстовете са значителни по обем и покриват дисертационния труд в неговите централни съобщения. Публикациите са в електронното списание на катедра „Радио и телевизия“ „Медиалог“ и Годишника на Софийския университет – ФЖМК.

Всички изказани дотук съображения ми дават основание да преценя рецензирания труд като самостоятелно и завършено научно изследване със собствени приноси и да дам положителна оценка за присъждането на ОНС „доктор“ на Деяна Драгомирова Драгоева в професионалното направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки.

11. 02. 2019